

Natuur

Natuurbehoud via Soayschappen

Het “volautomatisch” schaap

Auteurs: Ute De Meyer en François Piers - Bron: www.soayschappen.nl

Heb je ooit al van het “Soayschaap” gehoord? Vooraleer ik in contact kwam met François Piers wist ik van toeten noch blazen. Na een interessant en leerrijk gesprek, ben ik overtuigd van de buitengewone kenmerken en de vele voordelen die dit ras kan bieden aan private bos- en natuureigenaars, maar ook aan openbare besturen, natuurverenigingen, polderbesturen, Natuur en Bos... Kortom aan iedereen met grazige gebieden (weides, bermen) of zelfs grote tuinen.

Van een noodzaak naar een passie

Zo'n 20 jaar geleden vestigde François Piers zich in het domein 'Low Land' in De Haan dat in 2004 de status kreeg van een erkend natuurgebied. Omringd door 10 ha weiland en tuin, en met een strikte wetgeving, zocht François naar een manier om op een natuurlijke en zelfvoorzienende wijze aan natuurbeheer te doen. Al gauw kwam hij in contact met het “Soayschaap”. Wat oorspronkelijk een zoektocht was naar een manier om aan milieuvriendelijke begrazing te doen, leidde tot een ware hobby waar François zich met hart en ziel op toelegt.

Een korte blik op de geschiedenis

Het Soayschaap komt oorspronkelijk van het eiland Soay dat deel uitmaakt van de eilandengroep St. Kilda, zo'n 180 km van de kust van Schotland. Hoe de schapen er terechtkwamen, weet niemand. Men neemt aan dat ze werden gebruikt door de Vikings

Eigenaar François Piers

om een voorraad aan vlees te hebben wanneer ze onderweg waren naar Noord-Amerika. Want seyðoy is namelijk oud-Noors voor schapeneiland. Zo veronderstelt men ook dat dit ras het eerste gedomesticeerde schapenras was dat in de periode van 3.000 à 5.000 jaar voor Christus naar Groot-Brittannië werd ingevoerd.

In 1930 werd de bevolking samen met een kudde van 107 ooiën, rammen en lammeren die er op dat moment leefden, geëvacueerd en overgebracht naar het vasteland. De St. Kilda-eilanden herbergen nu zo'n 1.500 schapen en hebben de status 'natuurreservaat' gekregen.

Gekleurde bandjes om de bloedlijnen aan te duiden

Een ooi

Een ram

Uiterlijk, gedrag en beschrijving

Door de geïsoleerde ligging en de barre omstandigheden waarin de dieren moesten leven, wordt het ras beschouwd als de meest primitieve soort onder alle gedomesticeerde schapenrassen. Soay zijn schuw van aard, zich zeer bewust van hun omgeving, moeilijk op te drijven door honden en hebben een goed instinctief gedrag. Hun uiterlijk wordt gekenmerkt door een klein gestalte (ca. 60 cm), lange poten, een korte staart en een sierlijke bouw. De kleur van de vacht kent een grote variatie: van gewoon bruin, chocoladebruin tot karamelbruin, met lichtere markeringen op de onderkaken, hals, borst, buik en boven de ogen. Daarnaast komen er ook effen lichtgekleurde dieren voor evenals dieren met witte aftekeningen en effen zwarte, hoewel de laatste zeldzaam zijn.

Rammen wegen zo'n 25 à 40 kg en hebben meestal sterke, grote, dikke rond gebogen hoorns. Ooien hebben een gemiddeld gewicht van 20 à 30 kg en hebben puntige, naar achter en naar buiten gerichte hoorns. Beide geslachten worden ongeveer 13 jaar oud.

UDM: waarom noem jij het Soayschaap een 'volautomatisch' schaap?

FP: Soayschapen zijn zeer zelfredzaam waardoor ze weinig onderhoud vergen. Eerst en vooral zijn ze gewend aan ruige weersomstandigheden waardoor ze zich het hele jaar door buiten kunnen bevinden. Enkel een schuilplaats om hooi en korrels droog te houden of om zich te beschermen tegen felle zonnestralen en hevige regenval is nodig. Bij deze laatste zijn bomen ook uitstekend als beschutting. Ten tweede heb-

ben ze een grote resistentie tegen gangbare schapenziektes opgebouwd, een noodzaak in het barre klimaat waar ze origineel vorkwamen. De schapen moeten niet geschooren worden: hun vacht valt in de maanden mei en juni automatisch af. Hierbij maken ze gebruik van de omheining of bomen om zich van hun vacht te ontdoen. Deze vacht is ecologisch zeer interessant voor vogels als nestmateriaal. Het aantal weidevogels is de laatste jaren dan ook behoorlijk toegenomen. Daarnaast lammeren de ooien na een draagtijd van 5 maanden in april/mei op een zelfstandige manier. Tijdens hun leven komt er nauwelijks een dierenarts aan te pas. Tot slot moet je de dieren amper bijvoeden als ze in een groot gebied leven, maar extra hooi kan altijd. Ze doen zich tegoed aan kort gras, droge sprietten, bladeren van bomen, houtrestanten van onder meer wilg, acacia

Het domein 'Low Land' in De Haan

en berk. In de winter eten ze ook kastanjes, eikels, braamtakken, heidetoppen en klimop. Belangrijk is wel de beschikbaarheid aan vers water.

UDM: voor welke soort natuurbeheer wordt dit ras vooral gebruikt?

FP: de schapen worden weinig of niet verkocht voor het vlees. Ze zijn evenwel essentieel voor de begrazing van (armere of minder bemeste) weiden en bermen langs de wegen en worden ook ingezet voor het wieden (bijvoorbeeld tussen de wijnranken in Frankrijk). Ze zijn ook ideaal voor begrazingsprojecten in nattere gebieden en in een agroforestry context. Hier moeten de stammen van de bomen wel beschermd worden. Wanneer je ze toch wenst te slachten, is de ideale leeftijd 18 maanden. Het vlees is minder vet dan dat van meer gedomesticeerde schapen en smaakt ook meer naar wild.

UDM: hoeveel schapen per oppervlakte raad je meestal aan?

FP: per ha adviseer ik 15 schapen, maar in functie van de kwaliteit van het gras kunnen dit er meer of minder zijn. Dit is ongeveer

het dubbele van de gedomesticeerde schapen zoals Texels die groter en veel vetter zijn. Indien een eigenaar over een kleinere oppervlakte zou beschikken, kan het aantal ook gemakkelijk aangepast worden.

UDM: hoe scherm je de schapen af?

FP: voor de omheining raad ik een klassieke schapendraad van de betere kwaliteit aan met een hoogte van 1,10 m. Een waterloop of vijver doet ook dienst als een natuurlijke barrière.

UDM: wat zijn de gekleurde bandjes op de hoorns van de oaien?

FP: dit is om de verschillende bloedlijnen aan te duiden. Ik heb momenteel 4 bloedlij-

Een Soayschaap kopen?
Ben je na het lezen van dit artikel geïnteresseerd in François zijn Soayschapen of heb je vragen? Dan kan je contact opnemen via piersfrancois@gmail.com of telefonisch +32 475 31 10 31.

 Een grond kopen waarop een Vlaams recht van voorkoop rust? Neem contact op met Landelijk Vlaanderen vóór een overeenkomst is getekend.

*Landelijk Vlaanderen,
thuis op het platteland*

nen. Elke schaa is geregistreerd, genummerd en krijgt een voornaam met een vaste letter zoals het hoort bij een stamboek. Preventief krijgen ze een oraal middel tegen de wormen, maar ik pas ook een natuurlijke manier toe om de wormen tegen te gaan, namelijk wisselweides. Hierbij laat ik de schapen 1 maand grazen op de ene helft van de weide en de volgende maand op de andere helft.

UDM: aan wie worden de schapen zoal verkocht?

FP: ik verkoop mijn schapen aan alle geïnteresseerden, maar tot op heden is dit voornamelijk aan particulieren uit België. Ook uit Italië, Frankrijk en Luxemburg waar het gebruik van schapen meer ingeburgerd is, is er belangstelling. Binnenkort zullen de Soay ook te bezichtigen zijn naast de golfterreinen van Oostende waar ze gebruikt zullen worden om aan natuurbehoud te doen. Pro Natura (lees editie Landeigenaar 85 voor een interview met Pro Natura) maakt ook gebruik van mijn schapen. Openbare besturen en natuurverenigingen hebben de voordelen van de schapen - spijtig genoeg - nog niet ontdekt.

We willen François bedanken voor zijn passievolle toelichting en rondleiding op zijn domein 'Low Land'. ■

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN

landelijk wonen

bouwkundig erfgoed

agrarisch vastgoed